

De beren proberen, precies naast elkaar,
het zitten te leren, ze zijn nu al klaar.
De beren, ze dansen heel mooi in het rond.
Zeg, is dat je vriendje, dat valt op de grond?
Ze dansen weer verder. Hé, kijk hoe dat gaat!
Zeg jij me nu even waar jouw beertje staat.
Ze dansen, ze dansen met berenplezier.
Vertel me nu even: is jouw beertje hier?

In de kring heeft u een bank neergezet met daarop een rijtje knuffelberen. De kinderen staan er omheen en proberen met huppelpasjes een dansje te maken, terwijl u met gevoel voor het ritme van de danspasjes, het versje opzegt. Eventueel laat u de berendans door vier kinderen uitvoeren.

Daarna bekijken alle kinderen de beren goed. Wat zijn er toch veel verschillende beren! De kinderen wijzen om beurten een beer aan en vertellen waarom zij juist die beer leuk of aardig vinden. Ze vergelijken de beren onderling en gebruiken daarbij begrippen als: *lief, groot, zacht, klein, mooi, geel*, enzovoort. U laat hen zoeken naar nog meer manieren om de beren met elkaar te vergelijken:

De beren van klein naar groot op een rij zetten.

Beren met dezelfde kleur(en) in een hoepel zetten. (Leg de hoepels in de kring.)

Een rij beren maken van dun naar dik.

De beren in twee groepen verdelen (hoepels).

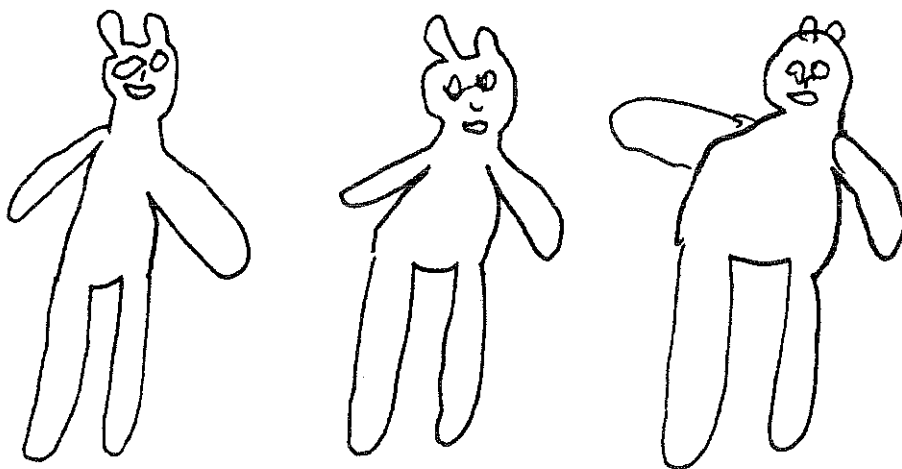
Welke beren komen bij elkaar en waarom?

De beren tellen.

Variatie

Ra, ra, welke beer wil ik? U (of een van de kinderen) neemt een beer in gedachten (in je hoofd). U vertelt hoe de beer eruitziet en als iemand het denkt te weten, mag hij/zij hem aanwijzen.

Waar zit de beer? U heeft een beer verstopt. Door vragen te stellen kunnen de kinderen erachter komen waar de beer zich bevindt. U antwoordt alleen met 'ja' of 'nee'.



Situatie



Kring

Bedoeling

Ontdekken van en omgaan met relaties tussen elementen in de ruimte (representeren en lokaliseren) (2.3).

Hanteren van ruimtelijke begrippen (2.3.1).

Sorteren op grond van kwalitatief kenmerk (4.1.1).

Sorteren op grond van kwantitatief kenmerk (4.1.2).

Groeperen tot groep of serie op grond van kwaliteit (7.1).

Materiaal

Een groot aantal (tien à twaalf) speelgoedberen.

Ongeveer vier hoepels.

Organisatie

Ruim van tevoren begint u met het verzamelen van speelgoedberen. U zorgt dat de beren variëren qua kleur, lengte en omvang.

Leerlijn

■ ☐ Groep 1.

■ ☐ Groep 2.

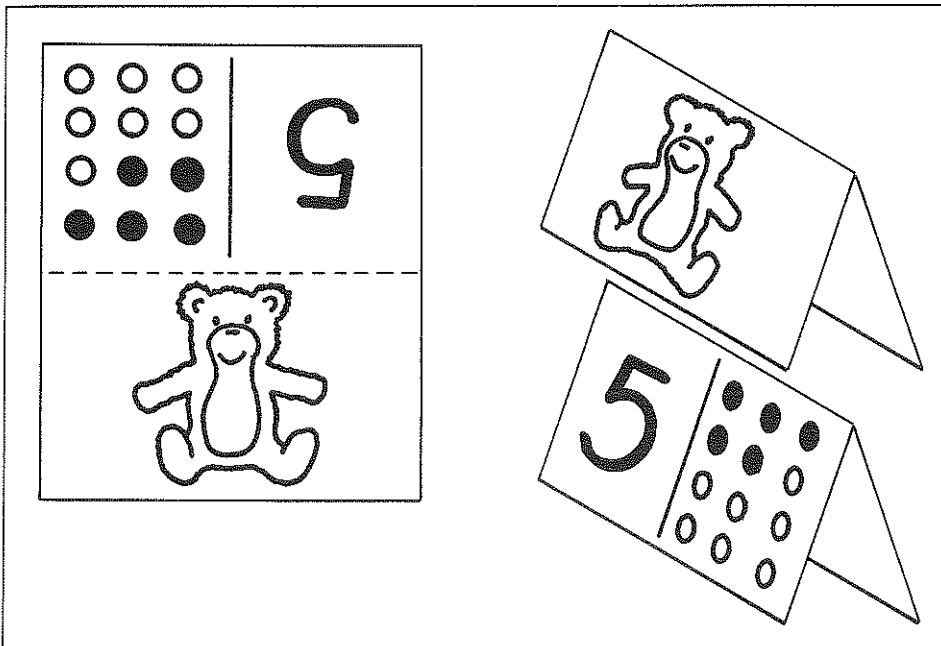
Observatie/evaluatie

Sta uitvoerig stil bij de verschillende ordeningsprincipes die de kinderen aangeven.

Welke kinderen kunnen vlot tellen?

Op de ontdektafel heeft u allerlei 'winkelartikelen' verzameld: speelgoed, levensmiddelen, doe-het-zelf-artikelen, enzovoort. U laat reclamefolders zien en wijst op de artikelen en de getallen die erbij staan. Wie weet wat die getallen betekenen? Het gaat slechts om het gegeven dat bij die artikelen prijzen horen.

U zet nu alle artikelen duidelijk zichtbaar op de ontdektafel. De kinderen proberen een artikel na te tekenen. Of ze knippen plaatjes uit reclamefolders en plakken die op papier. Met behulp van naar onderstaande illustratie ingedeelde tekenvelletjes maken de kinderen prijskaartjes voor bij de artikelen.



De jongste kleuters kunnen nu met de getekende kant etiketteeroefeningen doen, de oudsten doen inkopen met de hoeveelheidsaanduidingen.

Als u de tekeningetjes en/of opgeplakte plaatjes kopieert, kunt u daarmee een grote prijslijst maken. In de eerste kolom plakt u de tekening, in de tweede noteert u in overleg met de kinderen de prijs. Ze kunnen kiezen uit de getallen 1 tot en met 12. In de derde kolom kunnen de kinderen rondjes plakken. Ook kunt u hier, net als op de prijskaartjes, steeds twaalf bolletjes tekenen, waarin het juiste aantal ingekleurd moet worden.

Na deze voorbereidende activiteiten gaan de kinderen spelen: de groep is verdeeld in 'winkeliers', 'prijzenmakers' en 'inkopers'. De winkeliers richten met de spullen op de ontdektafel een winkel in. De prijzenmakers tekenen de artikelen op prijskaartjes en zetten er aan de hand van de prijslijst de prijs bij. (Eventueel doet u dit zelf.) De inkopers krijgen van u een portemonneetje met ongeveer twintig fiches en gaan 'boodschappen doen'. U geeft bijvoorbeeld de opdracht: ga een pop of een tang kopen die vijf fiches kost. Op deze manier kan de winkel heel actief gebruikt worden en werken de kinderen speels met hoeveelheden en getallen.

Variatie

Uitverkoop! Op de prijskaartjes wordt elk getal doorgestreept en vervangen door een lager getal (in een andere kleur). Ook het 'gekorte' aantal bolletjes wordt doorgestreept.

Situatie



Kring



Werkles

Bedoeling

Groeperen tot groep of serie op grond van kwantiteit en volgorde (7.2).
Ontdekken en opzeggen van de telrij (8.1).
Aantal vaststellen (hoeveelheid, resultatief tellen) (8.4).
Vergelijken en structureren van aantallen; schattend vergelijken (9.1).

Materiaal

Een twaalfal artikelen uit de klas of van thuis meegebracht.
Reclamefolders met prijzen van bekende artikelen.
Tekenmateriaal, tekenvelletjes (10 x 10 cm).
Materiaal om winkeltje te maken (planken, kistjes).
Een vijftal portemonneetjes of bakjes met elk twintig fiches.

Organisatie

Afhankelijk van de groep zult u kiezen voor de hele groep verdeeld in subgroepjes of één klein groepje, terwijl de anderen zelfstandig werken. Voordat de les kan beginnen, moeten de artikelen verzameld zijn.

Jaarkalender

U kunt dit lesidee door de keuze van de artikelen goed inpassen in het seizoen: Kerstmis, Pasen, carnaval, Sinterklaas.

Leerlijn

- ☒ Groep 1.
- ☒ Groep 2.

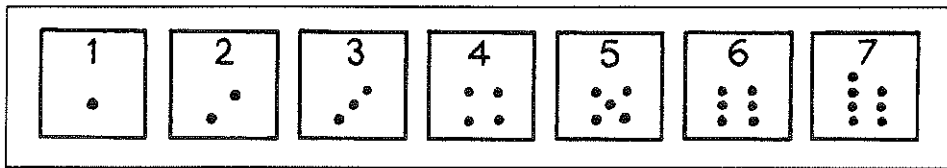
Met aanpassingen kan groep 1 meedoen. (Etiketterspeltjes met prijskaartjes.)

Observatie/evaluatie

Dit lesidee geeft veel observatiemogelijkheden voor cijferkennis, hoeveelhedenbegrip en tellen.

U kunt in het begin het best met weinig artikelen starten en het aantal geleidelijk opvoeren. Ook de prijshoogte kunt u variëren.

U zit met de kinderen in de kring. In het midden liggen achtentwintig even grote blokken. Ook staan er twee tafels waarop zeven kaartjes liggen. Op elk kaartje staan een cijfer (1 tot en met 7) en evenveel stippen als het cijfer aangeeft.



U stopt deze kaartjes in een doosje. U nodigt zeven kinderen uit een kaartje uit het doosje te nemen en terwijl u met het doosje rondloopt, zingt u met de kinderen:

Heb je wel gehoord van de zeven, de zeven?
 Heb je al gehoord van de zevensprong?
 Die zei dat ik niet tellen kan.
 Ik kan tellen als een edelman.

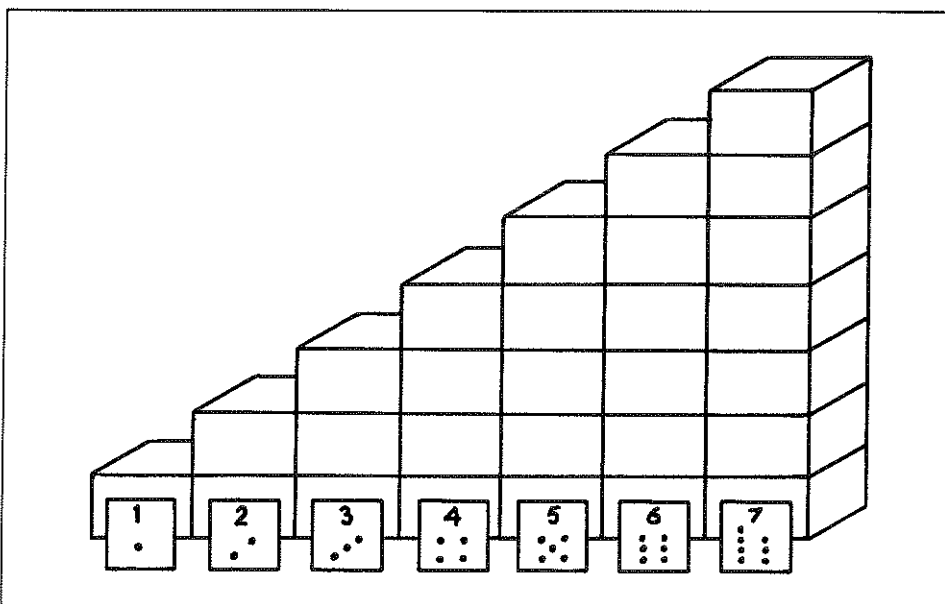
Hier stopt u en vraagt: Wie heeft kaartje nummer 1? Het betreffende kind steekt het kaartje in de lucht. Dan zingt u verder:

Dat is één (nummer 1 steekt kaartje omhoog),

dat is twee (nummer 2 steekt kaartje omhoog),

dat is drie, enzovoort.

Nu zingen de kinderen dit liedje nog eens en als ze bij: Dat is één' zijn, pakt nummer 1 één blok en legt dat op de tafel in de kring. En bij: Dat is twee' pakt nummer 2 twee blokken en stapelt die naast het eerste blok. Zo ontstaat er een rij, oplopend tot zeven blokken. Als u merkt dat de kinderen nog niet uitgezongen zijn, gaan de kaartjes weer in het doosje, de blokken terug op de grond en zingt u het liedje nog een keer.



Situatie



Spelles



Speelzaal

Bedoeling

Leren ontdekken en opzeggen van de telrij (tot en met 7) (8.1).

Herkennen en benoemen van cijfersymbolen (8.5.1).

Materiaal

Zeven kaartjes in een doosje.
 Op ieder kaartje een cijfer (1 tot en met 7) en het overeenkomstige aantal stippen.
 Verder achtentwintig even grote blokken die zich gemakkelijk laten stapelen.
 Twee tafels.

Organisatie

U legt de blokken in een kring en zet twee tafels met daarop de zeven kaartjes in het midden.

Leerlijn

■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Voor oudste kleuters kunt u vast verder gaan dan het cijfer 7.

Observatie/evaluatie

Ontdekken de kinderen met een kaartje zelf waar ze moeten gaan staan? Of moet de 'kring' helpen?

Winkelen bij de bakker, de slager of de groenteman is vaak een dagelijks gebeuren. U gaat samen met de kinderen een boodschappenlijstje maken. Vijf kinderen krijgen een stippen-/cijferkaartje waarmee een stapelspel wordt uitgevoerd. De kleuter met het cijfer 1 zegt in welke winkel we boodschappen gaan doen.

Kind 1: 'We gaan vandaag naar de bakker.' Leerkracht: 'Wat ga je daar kopen?'

Kind 1: 'Ik ga naar de bakker en koop: één brood.'

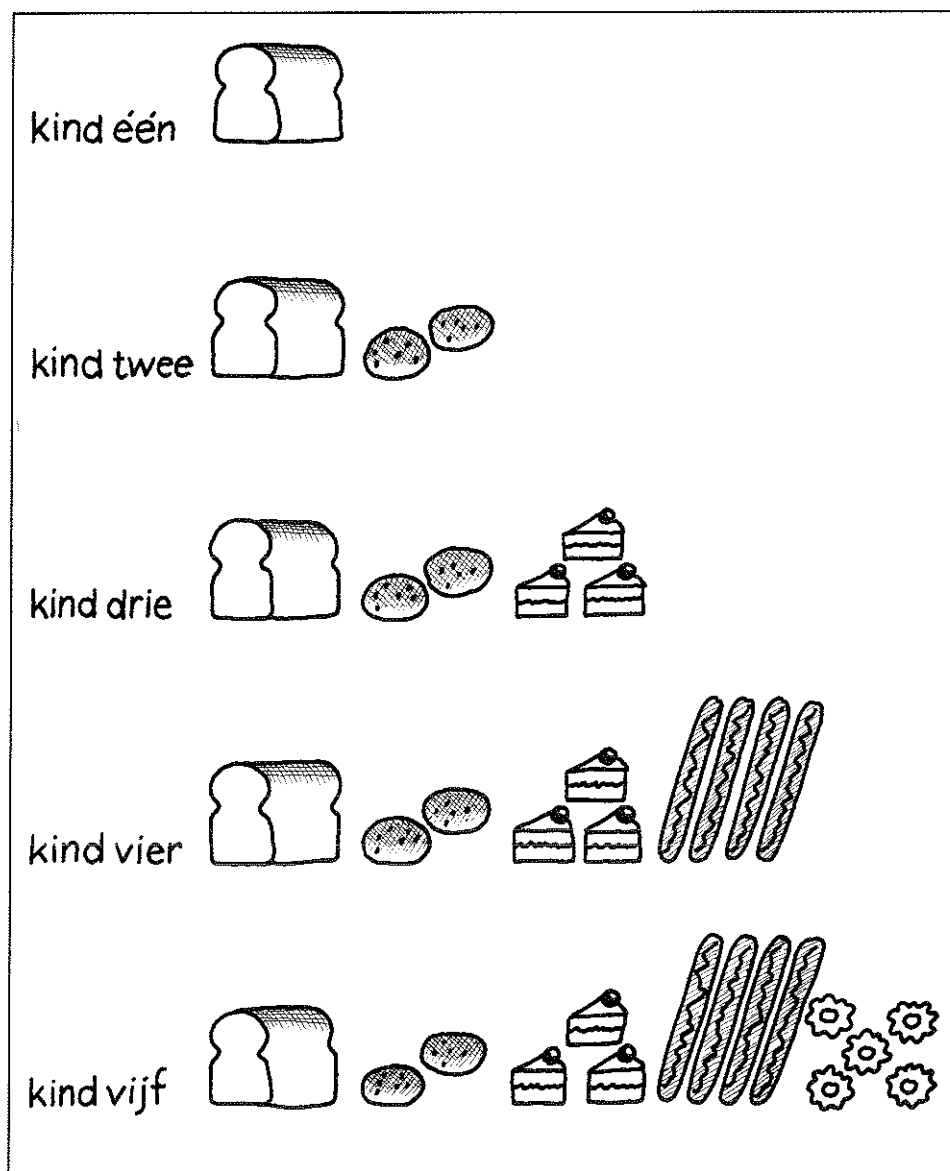
Kind 2: 'Ik ga naar de bakker en koop: één bruin brood en twee krentenbollen.'

Kind 3: (herhaalt het voorgaande) '... en drie taartjes.'

Kind 4: '... en vier stokbroden.'

Kind 5: '... en vijf koekjes.'

Ter ondersteuning kunt u een schema op het bord noteren. Wilt u het geheugen oefenen, dan noteert u dit schema achteraf.



Variatie

Natuurlijk zijn er ook andere winkels te bezoeken!

Situatie



Kring

Bedoeling

Ontdekken en opzeggen van de telrij (8.1).

Herkennen en benoemen van cijfersymbolen (8.5.1).

Groeperen tot groep of serie op grond van kwantiteit en volgorde (7.2).

Materiaal

Stippenkaartjes van 1 tot en met 5.

Cijferkaartjes van 1 tot en met 5.

Eventueel de stippen met de corresponderende cijfers op hetzelfde kaartje (voor- en achterkant).

Schoolbord met krijt.

Organisatie

De activiteit kan regelmatig en met korte tussenpozen herhaald worden.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

U kunt deze activiteit opbouwen en nagaan, welke kinderen haar kunnen uitvoeren met en zonder visuele ondersteuning. Bijvoorbeeld eenvoudig starten door de voorwerpen eenvoudig te tekenen, daarna de activiteit uitvoeren met stippen en/of turven en vervolgens met cijfersymbolen. Welke kinderen kunnen nog niet overweg met de cijfersymbolen, de telrij en de hoeveelhedaanduidingen tot 5?

Als alle schoenen uit zijn, ...

U heeft alle schoenen van de kinderen verzameld (bijvoorbeeld in de poppenhoek) en gaat met een groepje van vier à vijf kleuters een rollenspel spelen. U bent de ouder en één kind is de winkeljuffrouw/-meneer. Met de overige drie à vier kinderen gaat u op weg naar de schoenwinkel om schoenen te passen. De kinderen passen verschillende schoenen en vertellen wat er niet klopt:

Te groot, want mijn hak schiet eruit.

Te klein, want ik kom er niet in.

Te breed, want ik kan naast mijn voet een vinger stoppen.

Te smal, want ik kan er niet in.

Als ze allemaal een paar passende schoenen 'gevonden' hebben, gaan ze naast elkaar staan en kijken ze wie de grootste en wie de kleinste schoenen aan heeft. Wie dus grotere en wie kleinere voeten heeft. Laat de kinderen vervolgens op een vel papier hun voet omtrekken en uitknippen. Laat hen de uitgeknipte voet, voorzien van naam, bij de schoen leggen die paste.

In dezelfde werkles kunt u het spel waarschijnlijk nog een keer met een ander groepje spelen. Na een aantal werklessen is iedereen aan de beurt geweest en gaat u in de kring zitten. U heeft drie paar schoenen uit de schoenwinkel meegenomen met daarin de verschillende 'uitgeknipte voeten'. Kies een schoen waar verschillende knipsels inzitten en vraag aan de kinderen wat dat betekent. Die kinderen hebben even grote voeten. Dat kunnen we zien door de 'voeten-van-papier' naast elkaar te leggen. Vergelijk een aantal 'papierenen voeten' ten opzichte van elkaar en let er bij het passen en meten steeds op dat de kinderen begrippen als *groter dan*, *kleiner dan*, *iets groter dan*, *de kleinste* en dergelijke gebruiken.

Situatie



Werkles

Bedoeling

Sorteren en vergelijken van elementen op grond van eigenschap (4.1).

Sorteren op grond van kwalitatief kenmerk (4.1.1).

Materiaal

Alle schoenen van de kinderen, opgesteld in de poppenhoek.

Papier, scharen, potlood.

Organisatie

De poppenhoek inrichten als schoenwinkel vergt wel wat tijd.

De poppenhoek kan een aantal werklessen lang als schoenwinkel dienst doen.

Leerlijn

☒ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Let erop dat de kinderen in hun reacties meer zeggen dan: 'Hij past niet.' Komen ze zelf op begrippen als *te groot*, *te klein*, enzovoort?

